

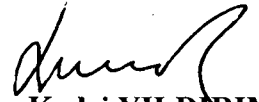

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 1116
Tarih: 19.02.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

21 Şubat Dünya Anadili Günü vesilesiyle UNESCO'nun yaptığı çalışmaya göre Dünya'daki 6000 dilden 2500'ü yok olma tehlikesi ile karşı karşıyadır. Yine bu çalışmaya göre ülkemizde konuşulan 36 dilden, başta Zazaca, Çerkezce, Lazca, Hemşince ve Süryanice olmak üzere, 18 dil kaybolma tehlikesi altındayken; Kapadokya Yunancası, Ubıhça ve Mlahso gibi diller ise tamamen yok olmuştur. Bu sebeple biyokültürel zenginliğin ortaya çıkarılıp envanterinin sağlanması, yok olma tehlikesi ile karşı karşıya olan dillerin tespit edilip koruma programlarının oluşturulması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

19.02.2016

Kadri YILDIRIM

Siirt Milletvekili

GEREKÇE

Bengalceye yönelik Pakistan yönetiminin uyguladığı asimilasyon politikaları ve anadili yasağı karşısında Bengal Dil Hareketi'nin "Bengal alfabesiyle yazabilme ve Pakistan'ın Bengal dilini resmi dil olarak tanıması talebi"yle verdiği mücadele sürecinde 21 Şubat 1952 yılında dil hareketi üyesi Dakka Üniversitesi birçok öğrenci güvenlik güçleri tarafından katledilmiştir. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) de kültürel çeşitliliği ve çok dilliliği desteklemek amacıyla Bengalilerin katledildiği 21 Şubat'ı, 1999 yılında Uluslar arası Anadili Günü olarak karar altına almış ve 2000 yılından itibaren dünya genelinde her yılın 21 Şubat'ında özellikle hak gaspına uğrayan anadillerine yönelik çalışmalar yürütölmeye başlanmıştır.

UNESCO'nun Dünya Anadili Günü vesilesiyle yayınladığı Tehlike Altındaki Diller Atlası'na göre Dünya'daki 6000 dilden 2500'ü yok olma tehlikesi ile karşı karşıyadır. Ülkemizde de Cumhuriyetin kurulmasından bu yana başta Kürtçe (Kurmancca, Zazaca) olmak üzere Gürcüce, Hemşince, Lazca, Pontusça, Süryanice, Abazaca, Ermenice, Rumca, Arapça, Çeçence, Acemce, Mihallemice, Pomakça gibi bu toprakların kadim halklarının dillerine yönelik yürütölen inkar ve asimilasyon politikaları neticesinde UNESCO'nun yaptığı araştırmaya göre 36 dilin 18'i yok olma tehdidi altındadır. Bunun yanında yakın dönemde Kapadokya Yunancası, Ubihça ve Mlahso gibi diller yok olurken, 15 yıl önce 1000 kişi tarafından konuşulan Hertevin dili eğer önlem alınmazsa her an yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Bir dilin ne derece tehlikede olduğunu sınıflandırmak amacıyla UNESCO'nun kullandığı "dilin kuşaktan kuşağa aktarılması, dili konuşan kişi sayısı, dili konuşanların toplam nüfusa oranı, dilin kullanım alanlarında değişiklikler, yeni alanlara ve ortamlara dilin tepkisi, dilin öğrenilmesi, o dilde okuma yazma öğrenilmesi için gerekli materyallerin varlığı, devletlerin ve kurumların tutum ve politikaları, buna dilin resmi durumu ve kullanımı da dahil, toplumun bireylerinin kendi dillerine yönelik tutumu, dille ilgili varolan belgelerin miktarı ve niteliği" gibi ölçütlere bakıldığında ülkemizin dillere ilişkin politikasını değıştirmedeği ve anadilinde eğitim hakkını tanımadığı zaman ülkemizde birçok dil yakın dönemde yok olup gidecektir. UNESCO'nun da Türkiye'de yürüttüğü herhangi bir dil koruma programının olmaması da bu yok oluşu hızlandıracaktır.

Ülkemizin anadillerle kavgalı durumuna rağmen bugün anadilin korunması ve geliştirilmesi noktasında uluslar arası alanda birçok adım atılmıştır. Bu bağlamda BM Eğitimde Ayrımcılığa Karşı Uluslararası Sözleşme (1960), BM Siyasî ve Medeni Haklar Sözleşmesi (1966 - Madde 27), BM Çocuk Hakları Sözleşmesi (1990), BM Ulusal veya Etnik, Dinsel veya Dilsel Azınlıklara Mensup Olan Kişilerin Haklarına Dair Bildiri (1993), AK Avrupa Bölgesel veya Azınlık Dilleri Şartı (1992/1998), başta olmak üzere birçok uluslararası metinde anadili ve anadilinde eğitim hakkı güvence altına alınmıştır. Aynı şekilde Azerbaycan, Brezilya Bulgaristan, Estonya, Filipinler, Güney Afrika Cumhuriyeti, Hırvatistan, İsviçre, Kazakistan, Kolombiya, Macaristan, Polonya, Romanya, Rusya,

Slovakya, Slovenya, Bolivya gibi ülkelerde anadili ve anadilinde eēitim hakkı anayasal güvenceye kavuřturulmuřtur.

Dolayısıyla 21 şubat Dünya Anadili Günü vesilesiyle; ülkemizdeki biyokültürel  eřitliliēin envanterinin çıkarılması, yok olma tehlikesi altındaki dillerin tespit edilip koruma programlarının yapılması, Türkiye halkları arasında kültürel çeşitlilik ve çok dillilik bilincinin oluşturulması amacıyla Meclis Araştırması açılması gerekmektedir.

2.Meral DANIŞ BEŞTAS
HDP Adana Milletvekili

3. Behçet YILDIRIM
HDP Adıyaman Milletvekili

4.Berdan ÖZTÜRK
HDP Ağrı Milletvekili

5. Dirayet TAŞDEMİR
HDP Ağrı Milletvekili

7. Sırrı Süreyya Önder
HDP Ankara Milletvekili

8.Ayşe ACAR BAŞARAN
HDP Batman Milletvekili

9.Mehmet Ali ASLAN
HDP Batman Milletvekili

10.Saadet BECEREKLİ
HDP Batman Milletvekili

11.Hişyar ÖZSOY
HDP Bingöl Milletvekili

13.Mizgin İRGAT
HDP Bitlis Milletvekili

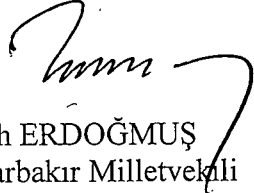
14.Altan TAN
HDP Diyarbakır Milletvekili

15.Çağlar DEMİREL
HDP Diyarbakır Milletvekili

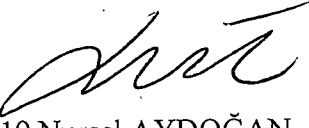
16.Feleknas UCA
HDP Diyarbakır Milletvekili

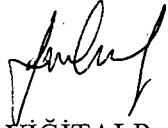
17.İmam TAŞÇIER
HDP Diyarbakır Milletvekili

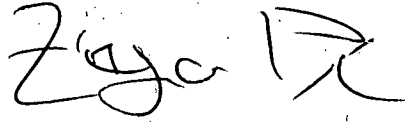
18.Nimetullah ERDOĞMUŞ
HDP Diyarbakır Milletvekili

19.Nursel AYDOĞAN
HDP Diyarbakır Milletvekili

20.Sibel YİĞİTALP
HDP Diyarbakır Milletvekili

21.Ziya PİR
HDP Diyarbakır Milletvekili

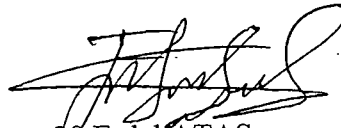

22.Mahmut TOĞRUL
HDP Gaziantep Milletvekili

23.Abdullah ZEYDAN
HDP Hakkâri Milletvekili

26.Mehmet Emin ADIYAMAN
HDP Iğdır Milletvekili

28.Erdal ATAŞ
HDP İstanbul Milletvekili